

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 31.3.2008
COM(2008) 160 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES
PARLEMENT**

**over de uitvoering van Verordening (EG) nr. 1177/2003 van het Europees Parlement en
de Raad van 16 juni 2003**

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

over de uitvoering van Verordening (EG) nr. 1177/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 16 juni 2003

1. INLEIDING

Overeenkomstig artikel 16 van Verordening nr. 1177/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 16 juni 2003 inzake de communautaire statistiek van inkomens en levensomstandigheden (EU-SILC) legt de Commissie uiterlijk op 31 december 2007 het Europees Parlement en de Raad een verslag voor over de werkzaamheden ingevolge deze verordening.

In dit rapport wordt de vooruitgang beschreven die de lidstaten, de kandidaat-lidstaten en de EVA-landen samen met de Commissie hebben geboekt met betrekking tot de bepalingen van bovengenoemde verordening van het EP en van de Raad en van de verordeningen van de Commissie ter zake tijdens de periode 2003-2007.

2. HOOFDPUNTEN

2.1. SILC: een bron van referentiegegevens voor de inkomens- en armoedeanalyse op EU-niveau

Sedert de vaststelling op 16 juni 2003 van Verordening nr. 1177/2003 inzake de communautaire statistiek van inkomens en levensomstandigheden (EU-SILC) werd een aanzienlijke vooruitgang geboekt.

Tussen 2003 en 2005 werd in alle EU-lidstaten geleidelijk een begin gemaakt met de EU-SILC die de informatiebron is geworden voor de analyse van de inkomensverdeling en sociale integratie op EU-niveau. In 2005 kwamen voor alle 25 lidstaten plus Noorwegen en IJsland transversale gegevens beschikbaar. Deze werden gebruikt voor het vaststellen van gemeenschappelijke indicatoren voor het proces van sociale bescherming en sociale samenhang (dat sociale integratie, pensioenen en gezondheidszorg en langdurige zorg omvat), die zijn opgenomen in het Gezamenlijk verslag over sociale bescherming en sociale integratie. Dit verslag maakt deel uit van de open coördinatiemethode (OCM).

De EU-SILC ging in 2003 op basis van een gentlemen's agreement van start in zes lidstaten (België, Denemarken, Griekenland, Ierland, Luxemburg en Oostenrijk) en in Noorwegen.

In 2004 werd de EU-SILC krachtens Verordening nr. 1177/2003 van het Europees Parlement en de Raad ten uitvoer gelegd in twaalf landen van de EU-15 (Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk hebben de start met een jaar uitgesteld) en ook in Estland, IJsland en Noorwegen. In 2005 was de EU-SILC operationeel in alle landen van de EU-25 en in IJsland en Noorwegen. Bulgarije, Turkije en Roemenië gingen in 2006 met de EU-SILC van start en Zwitserland volgde in 2007. De EU-SILC zal later waarschijnlijk ook in de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en in Kroatië worden opgestart.

Reeds vanaf het begin was de SILC een jaarlijkse actie in alle landen.

2.2. **Rechtskader**

Ook het rechtskader van het project heeft een aantal ontwikkelingen ondergaan. Naast de verordening van het Europees Parlement en de Raad werden vijf uitvoeringsverordeningen van de Commissie – met "voorschriften voor steekproeftrekking en opsporing", met "definities", met de "lijst van primaire (jaarlijkse) doelvariabelen", over "veldwerk en imputatieprocedures" en over de "kwaliteitsverslagen" – goedgekeurd door het Comité statistisch programma (CSP). De eerste vier verordeningen werden op 17 november 2003 gepubliceerd in het Publicatieblad (PB) van de Europese Unie en de laatste op 9 januari 2004. Bovendien is jaarlijks een verordening van de Commissie gepubliceerd met de lijst van secundaire doelvariabelen; dit zijn modules die in de EU-SILC worden opgenomen, waarbij een onderwerp elke vier jaar of met langere tussenpozen kan worden herhaald. De verordeningen van de Commissie over intergenerationele overdracht van armoede (module van 2005, nr. 16/2004 van 6 januari 2004), over sociale participatie (module van 2006, nr. 13/2005 van 6 januari 2005), over huisvesting (module van 2007, nr. 315/2006 van 22 februari 2006) en over schuldenlast en financiële uitsluiting (module van 2008, nr. 215/2007 van 28 februari 2007) werden gepubliceerd in het PB.

2.3. **EU-financiering**

Het project wordt jaarlijks door de EU gefinancierd door middel van subsidieovereenkomsten met de nationale bureaus voor de statistiek. Voor de eerste vier jaar van de SILC-gegevensverzameling ontvingen alle lidstaten en Noorwegen en IJsland financiële steun van de EU voor de uitvoering van het project (in Estland ging de vierjarige financiering van de EU niet in het eerste maar in het tweede jaar van de gegevensverzameling van start). Voor de twee nieuwe lidstaten die in 2007 zijn toegetreden (Bulgarije en Roemenië), ging de EU-financiering van start voor de actie in 2006.

In totaal bedroeg de EU-financiering ongeveer 6,5 miljoen euro voor de gegevensverzameling in 2004 en ongeveer 11 miljoen euro voor 2005-2007.

2.4. **Verzameling en verspreiding van SILC-gegevens**

In het algemeen mag de SILC-gegevensverzameling een succes worden genoemd. Samen met de nationale bureaus voor de statistiek, is Eurostat erin geslaagd deze gegevens binnen een redelijke termijn te verzamelen, te controleren en te publiceren. De meest recente economische gegevens zijn echter pas twee jaar na het referentiejaar beschikbaar.

Voor het transversale gedeelte van de EU-SILC werden reeds tweemaal gegevens (voor 2004 en 2005) aan Eurostat toegezonden. De derde enquêteronde (voor het jaar 2006) is momenteel in bewerking. De SILC-actie van 2004 betrof 15 landen (12 van de 15 oude lidstaten plus Estland, Noorwegen en IJsland). Aan de ronde van 2005 namen 27 landen (alle 25 EU-lidstaten plus Noorwegen en IJsland) deel. Alle betrokken landen slaagden erin de gegevens over 2004 op tijd (eind oktober of eind november, afhankelijk van het land) aan Eurostat toe te zenden. Voor de actie van 2005 hebben twee lidstaten (Slovenië en het Verenigd Koninkrijk) een vertraging van enkele maanden opgelopen bij de afronding van de transversale gegevens.

Deze gegevens werden vervolgens door Eurostat verspreid in de vorm van geaggregeerde tabellen op de website van Eurostat en in de vorm van anonieme microgegevensbestanden die de onderzoeksgemeenschap onder strikte voorwaarden kan raadplegen. Malta was echter

gekant tegen het vrijgeven van microgegevens. Individuele gegevens worden geanonimiseerd door variabelen die indirect kunnen worden gebruikt om individuen of huishoudens te identificeren, te verwijderen of te hercoderen. De transversale, geanonimiseerde microgegevensbestanden werden in juni 2006 en in juni 2007 gepubliceerd voor respectievelijk de SILC 2004 en 2005. Van de 15 landen die in 2004 zijn begonnen met de SILC (12 van de 15 oude lidstaten plus Estland, Noorwegen en IJsland), namen er 14 ook deel aan de ronde van 2004 (IJsland niet). De ronde van 2005 betrof 26 van de 27 betrokken landen (de 25 lidstaten, behalve Malta, plus Noorwegen en IJsland).

De gegevensverzameling voor het longitudinale EU-SILC-onderzoek met individuele trajecten van vier jaar zal pas in 2010 volledig operationeel zijn. Tot nu toe werden enkel de longitudinale gegevens met betrekking tot de SILC 2004/2005 gepubliceerd. Deze publicatie was beperkt tot 13 landen aangezien de andere landen ofwel pas in 2005 met de SILC van start zijn gegaan, ofwel problemen ondervonden bij de validatie van het longitudinale gedeelte van de SILC.

Verder werd ook vertraging opgelopen bij de publicatie van de longitudinale gegevens aangezien de longitudinale gebruikersdatabase voor 2004/2005 pas in oktober 2007 beschikbaar was.

Wanneer het project tot volle ontwikkeling is gekomen (vanaf 2010), zullen er per jaar twee soorten publicaties plaatsvinden:

- een transversale, geanonimiseerde gebruikersdatabase met de meest recente EU-SILC-gegevens;
- een longitudinale, geanonimiseerde gebruikersdatabase met individuele trajecten van maximaal 4 jaar.

2.5. Inhoud van de EU-SILC

De EU-SILC is een multidimensioneel instrument dat vooral gericht is op inkomen, maar ook betrekking heeft op huisvesting, werk, gezondheid, demografie en onderwijs, waardoor het mogelijk is de multidimensionaliteit van sociale uitsluiting te bestuderen.

Het omvat primaire (jaarlijkse) en secundaire (module) doelvariabelen.

De primaire doelvariabelen hebben betrekking op gegevens over huishoudens of individuen (personen van 16 jaar en ouder) en zijn gegroepeerd in domeinen.

- Op het niveau van de huishoudens worden vijf domeinen bestreken (1) basis-/kernegegevens (2) inkomen, (3) huisvesting, (4) sociale uitsluiting, (5) werk;
- Op individueel niveau zijn er ook vijf domeinen (1) basis-/demografische gegevens, (2) inkomen, (3) opleiding, (4) werk en (5) gezondheid. Er worden ook gegevens over kinderopvang verzameld voor kinderen tot 12 jaar.

De secundaire doelvariabelen (modules) worden vanaf 2005 ieder jaar alleen in het transversale gedeelte van het instrument opgenomen. De eerste EU-SILC-modules hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

2005: Intergenerationele overdracht van armoede

2006: Sociale participatie

2007: Huisvesting

2008: Overmatige schuldenlast/financiële uitsluiting

2009: Materiële deprivatie

2.6. **Verzameleenheid**

De EU-SILC heeft enkel betrekking op personen die deel uitmaken van een *particulier huishouden*. Personen in collectieve huishoudens of in instellingen, behoren niet tot de doelpopulatie. Het effect van het niet-opnemen in de steekproef van ouderen die in instellingen wonen, personen met een handicap en andere kwetsbare groepen, met inbegrip van daklozen, kan van land tot land verschillen. Het is mogelijk dat ook sommige kwetsbare groepen die in particuliere huishoudens leven ondervertegenwoordigd zijn aangezien zij moeilijk te bereiken zijn. Voor zulke groepen zijn specifieke methoden voor gegevensverzameling vereist die niet verenigbaar zijn met het EU-SILC-kader.

In de EU-SILC konden de variabelen betreffende individuen en huishoudens op twee manieren worden verzameld. In de meeste landen (de landen zonder register) werden alle leden van de geselecteerde huishoudens van 16 jaar en ouder gevraagd een persoonlijke vragenlijst in te vullen. In de landen met een register (DK, FI, IS, NL, NO, SE, SI) kreeg maar één respondent per geselecteerd huishouden een persoonlijke vragenlijst en werden de variabelen met betrekking tot het huishouden en het inkomen ofwel door middel van een register, ofwel via de geselecteerde respondent verzameld.

2.7. **Steekproeven**

Alle landen verzamelen informatie over representatieve kanssteekproeven van de doelpopulatie. Duitsland is een uitzondering omdat in dit land al een bestaande quotasteekproef werd gebruikt toen de EU-SILC van start ging. Overeenkomstig Verordening nr. 1177/2003, zal Duitsland uiterlijk in 2008 deze niet-probabilistische steekproef niet meer gebruiken.

Voor de jaarlijkse productie van de transversale en longitudinale informatie, waarbij het longitudinale gedeelte betrekking heeft op vier jaar, raadt Eurostat aan een roterend panel te gebruiken. Hiervoor wordt de steekproef opgesplitst in vier deelsteekproeven die "roterende groepen" worden genoemd. Elke groep is representatief voor de hele bevolking. Het principe is om elk jaar een groep af te lossen en de leden van de andere groepen te volgen. De meeste van de 27 landen gebruiken het rotatiesysteem van vier jaar dat door Eurostat werd aanbevolen. In Noorwegen en Frankrijk wordt een rotatiesysteem gebruikt dat over een langere periode loopt (8 en 9 jaar respectievelijk).

Sommige landen hebben een alternatieve enquêtestructuur gebruikt. Luxemburg heeft ervoor gekozen een langetermijnpanel te gebruiken dat elk jaar wordt aangevuld met een nieuwe steekproef om een transversale representativiteit te waarborgen. Zweden heeft twee aparte acties: een transversale enquête en een langetermijnpanel. Finland, tenslotte, gebruikt een aangepast rotatiemodel (waarin het aanvankelijke roterende panel om de twee jaar wordt aangevuld met twee aansluitende deelsteekproeven voor nog eens twee jaar, wat leidt tot een traject van vier jaar).

Landen waar een deel van de SILC-informatie beschikbaar is, maken ook gebruik van administratieve gegevens. In de landen met een register (DK, FI, IS, NL, NO, SE, SI) komt de meeste informatie over het inkomen en bepaalde demografische informatie uit de administratieve registers. Andere persoonlijke variabelen worden hoofdzakelijk door middel van een telefonisch interview verzameld. In alle andere landen, behalve Ierland en Duitsland, wordt alle informatie verzameld door middel van een enquête bij huishoudens en persoonlijke interviews met de leden van de huishoudens. In Ierland wordt de informatie voor de huishoudens die expliciet hun toestemming gaven (ongeveer 25% van de huishoudens), verzameld uit administratieve registers. Duitsland gebruikt een enquête per post waarbij individuen de vragenlijsten zelf invullen.

2.8. Steekproefomvang

Zoals uit onderstaande tabel kan worden afgeleid, hebben bijna alle landen de minimale effectieve steekproefomvang voor het transversale gedeelte, zoals omschreven in Verordening nr. 1177/2003, bereikt. De enige uitzonderingen hierop zijn Tsjechië, Nederland en Portugal.

Hier dient te worden opgemerkt dat aan Tsjechië een specifieke afwijking werd toegestaan voor een kleinere steekproefomvang voor het eerste jaar van de gegevensverzameling.

	Bereikte effectieve steekproefomvang voor huishoudens (gebaseerd op de gerealiseerde steekproeven)¹	Minimale effectieve steekproefomvang voor huishoudens (als omschreven in de verordening)
België	4939	4750
Cyprus	3533	3250
Tsjechië	3687	4750
Denemarken	5957	4250
Estland	3970	3500
Duitsland	-	8250
Griekenland	4283	4750
Spanje	9088	6500
Frankrijk	8787	7250
Hongarije	5328	4750

¹ De bereikte effectieve steekproefomvang kan worden berekend door de bereikte steekproefomvang te delen door het zogenaamde steekproefplaneffect. Voor deze tabel werd het steekproefplaneffect door Eurostat geschat voor de eerste ronde van de EU-SILC (2004 of 2005). Deze informatie is nog niet beschikbaar voor DE en UK. Voor LU zijn aparte berekeningen beschikbaar die echter niet strikt vergelijkbaar zijn. Er kan worden aangenomen dat afwijkingen van minder dan 10-15% van de doelstellingen in de verordening nog vallen binnen de tolerantie­marge die de mate van nauwkeurigheid bij de schatting van het steekproefplaneffect door Eurostat met zich brengt. De vetgedrukte cijfers liggen onder deze tolerantie­marge.

IJsland	2958	2250
Ierland	4680	3750
Italië	15625	7250
Letland	3284	3750
Litouwen	4353	4000
Luxemburg	-	3250
Malta	3459	3000
Nederland	3931	5000
Noorwegen	5991	3750
Oostenrijk	4476	4500
Polen	13183	6000
Portugal	2817	4500
Finland	8020	4000
Slowakije	5147	4250
Slovenië	7892	3750
Zweden	6133	4500
Verenigd Koninkrijk	-	7500

Voor het longitudinale gedeelte kan de situatie alleen geëvalueerd worden voor de 15 landen die de SILC in 2004 hebben uitgevoerd en waarvoor de longitudinale gegevens van 2004 en 2005 beschikbaar zijn, namelijk twaalf landen van de EU-15 (Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk zijn een jaar later van start gegaan) plus Estland, IJsland en Noorwegen. Uit de tabel blijkt dat België en Ierland voor de eerste twee jaar van het longitudinale gedeelte de vereiste minimumomvang niet hebben bereikt.

	Bereikte effectieve steekproefomvang voor huishoudens (gebaseerd op de gerealiseerde steekproeven)⁽¹⁾	Minimale effectieve steekproefomvang voor huishoudens (als omschreven in de verordening)
België	2851	3500
Estland	3091	2750
Denemarken		3250
Griekenland	3456	3500
Spanje	6394	5000
Frankrijk	6757	5500
IJsland	1908	1700

Ierland	2118	2750
Italië	11145	5500
Luxemburg		2500
Noorwegen	3656	2750
Oostenrijk	3089	3250
Portugal		3250
Finland	3312	3000
Zweden	4866	3500

2.9. Verslagen en studies

Overeenkomstig Verordening nr. 1177/2003 hebben alle 15 landen die in 2004 met de SILC van start zijn gegaan vóór eind december 2005 en 2006 respectievelijk een tussentijds en een eindverslag over de kwaliteit ingediend. Op basis hiervan heeft Eurostat in juni 2006 een EU-verslag over de kwaliteit opgesteld waarin de tussentijdse en eindverslagen over de kwaliteit werden samengevoegd. Het verschil tussen de twee soorten verslagen was namelijk in het eerste jaar van de gegevensverzameling zeer klein als gevolg van de afwezigheid van longitudinale gegevens.

Voor de SILC-actie van 2005 heeft Eurostat vóór eind december 2006 van alle 27 betrokken landen tussentijdse verslagen over de kwaliteit ontvangen. Eurostat heeft hiervan een syntheseverslag opgesteld dat momenteel wordt afgerond (er is enige vertraging opgetreden).

Het proces met betrekking tot de eindverslagen voor 2005 over de kwaliteit is momenteel gaande.

Het tussentijdse verslag bevat onderdelen over aspecten die uiteenlopen van de nauwkeurigheid (steekproefopzet, steekproeffouten en niet-steekproeffouten, methodes voor het verzamelen van gegevens, duur van het interview) tot de vergelijkbaarheid (basisconcepten en definities, inkomensbestanddelen) en de coherentie.

Het eindverslag bevat onderdelen met betrekking tot de relevantie, nauwkeurigheid (steekproefopzet, steekproeffouten en niet-steekproeffouten, methodes voor het verzamelen van gegevens, imputatieprocedures, huurwaarde, auto's van de zaak), vergelijkbaarheid (basisconcepten en definities, inkomensbestanddelen, regels voor opsporing), actualiteit en punctualiteit, toegankelijkheid en duidelijkheid en coherentie.

Bovendien heeft de Commissie verschillende acties ondernomen om de kwaliteit, en in het bijzonder de vergelijkbaarheid, van de SILC-gegevens te evalueren:

- Er werd methodologisch onderzoek gedaan naar essentiële punten voor de vergelijkbaarheid op zowel Europees als nationaal niveau. Hiertoe was een aanbesteding uitgeschreven met betrekking tot bepaalde kwesties als het effect van de definitie van huishouden, de vergelijkbaarheid van administratieve en enquêtegegevens, de methode voor het verzamelen van gegevens, de verschillende behandeling van een negatief inkomen en steekproefkwesties. Bovendien kregen nationale bureaus voor de statistiek steun voor het uitvoeren van methodologisch onderzoek naar het effect van het gebruik van nationale

bronnen op de vergelijkbaarheid (bijvoorbeeld onderzoek naar het gebruik van registers tegenover enquêtegegevens, effect van het gebruik van verschillende methoden voor het schatten van de huurwaarde, analyse van de coherentie met de nationale rekeningen of andere aan enquêtes ontleende informatie; onderzoek naar de non-respons);

- Er werd een taskforce Methoden opgericht die onderwerpen heeft besproken zoals imputatietechnieken, de behandeling van forfaitaire bedragen, de huurwaarde en de status van particuliere pensioenplannen in het inkomen.
- Van 6 tot 8 november heeft Eurostat samen met het Finse nationale bureau voor de statistiek een conferentie over het SILC-project georganiseerd. Tijdens deze conferentie in Helsinki passeerden alle aspecten van het project de revue en er werd een actieplan opgesteld.
- Eurostat berekent systematisch de standaardafwijkingen voor de op inkomen gebaseerde indicatoren tijdens het eerste jaar waarvoor deze gegevens beschikbaar zijn.

2.10. Publicaties

Naast de publicatie van microgegevens voor onderzoekers en de geaggregeerde tabellen op de website van Eurostat, verscheen in september 2005 een kleine publicatie ("Statistics in focus") met de transversale indicatoren die gewoonlijk worden gehanteerd als onderdeel van de open coördinatiemethode inzake sociale integratie. Voor de publicatie met als titel "Income, poverty and social exclusion in the EU25" werd de informatie van de SILC 2004 gebruikt. Momenteel wordt door Eurostat een nieuwe publicatie voorbereid op basis van de SILC-gegevens van 2005.

Bovendien wordt de EU-SILC nu beschouwd als de belangrijkste bron voor de hoofdstukken over sociale samenhang in algemenere publicaties zoals het Gezamenlijk verslag over sociale bescherming en sociale integratie, de "jaarlijkse voortgangsverslagen", het verslag "Measuring progress towards a more sustainable Europe - 2007 monitoring report of the EU sustainable development strategy (en de vorige SDS-toezichtverslagen), "The Eurostat Yearbook", het "Social Situation report", het pocketboek "Key figures on Europe", en het "Panorama on men and women in the European Union".

De verspreiding van de SILC-gegevens moet evenwel nog worden verbeterd. Er moeten bijvoorbeeld twee soorten analyses (en de daarbij horende publicaties) worden voorbereid: een statistische publicatie (een monografie met een statistische analyse) en een aantal korte statistische analyses in hetzelfde formaat als de publicaties "Statistics in Focus" van Eurostat.

3. CONCLUSIE

Sedert de goedkeuring van Verordening nr. 1177/2003 is de SILC de bron voor referentiegegevens geworden voor statistieken over inkomensverdeling, armoede en sociale uitsluiting. Verder werden deze gegevens gebruikt in de context van de "structurele indicatoren" en de acties inzake open coördinatiemethodes. Er werd een wettelijk kader ontwikkeld en er werd gezorgd voor EU-financiering voor de eerste vier jaar van de gegevensverzameling in elk land. De verzameling en de verspreiding van de transversale SILC-gegevens in de vorm van tabellen en microgegevens is onder controle. Er kan echter nog vooruitgang worden geboekt op het gebied van de punctualiteit. Het longitudinale gedeelte van de EU-SILC bevindt zich in een aanvangsfase en zal pas in 2010 volledig

operationeel zijn. Momenteel is er longitudinale informatie beschikbaar voor slechts 13 landen. Met de verslagen over de kwaliteit en de methodologische studies werd aanzienlijk geïnvesteerd in de evaluatie van de kwaliteit van de SILC-gegevens. Een aantal kwesties met betrekking tot de kwaliteit werden grondig bestudeerd door de taskforce Methoden en tijdens een SILC-conferentie in Helsinki die in november plaatsvond. Ten slotte moet er, ook al zijn er nu verschillende publicaties, nog steeds worden gewerkt aan de verspreiding van de SILC-gegevens.